

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM; Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 3.00; voor de buitensteden f 6.00; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

DONDERDAG. 17 JULIJ.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 Julij.

De discussiën over het ontwerp van wet tot regeling en beperking van het recht van vereeniging en vergadering hebben in de zitting der Tweede Kamer van gisteren eene andere richting genomen, dan de voorgaande zitting scheen te voorspellen, zonder dat wij evenwel in staat zijn, om op dit oogenblik met zekerheid te gissen, wat daartuit zal worden geboren. Nadat de minister zijn ontwerp herhaaldelijk had verdedigd, en de algemeene beraadslagingen waren gesloten, heeft de heer Poortman een amendement voorgesteld op art. 1, dat eene reeks van amendementen ten gevolge heeft, waardoor het wetsontwerp geheel wordt omgewerkt, en naar onze wijze van zien, merklijk wordt verbeterd. Wij laten hieronder volgen de wijzigingen, die de heer Poortman wil hebben aangebracht, en waardoor het ontwerp van wet van 32 tot 16 artikelen wordt bekort. Daarover is gisteren aan het slot van de zitting, in eene zeer verwarde discussie, vrij wijdloopig gesproken, zonder tot eenig bepaald besluit te voeren; de discussiën werden vervolgens tot heden verdaagd op het voorstel van den heer Wichers. Daartuit zou men mogen afleiden, dat hij een groot aantal leden in de Kamer de meining is ontstaan, dat, zoo mogelijk, het wetsontwerp door amendementen zal verbeterd. Uit de zitting van heden zal eerst blijken wat daarvan is. Intusschen de minister van Justitie heeft zich gehaast te verklaren, dat hij in de voorgestelde wijzigingen geen verandering van beginsel zag, en daardoor zich niet ongenegen betoonde, om zich daarmede te vereenigen, als de Kamer den weg mogt willen aanwijzen, dat de heer Poortman voorstelt te volgen. Overigens in de verdediging van zijn ontwerp van wet heeft de minister van Justitie veel talent en goedwilligheid aan den dag gelegd. Hij heeft het betreurd, dat men de laatste in twijfel had getrokken. Dit is echter niet juist. Want, zoo als de heer Jongstra te regt aanmerkte, men kan een ontwerp van wet scherp beoordeelen en kwalificeeren, zonder dat die beoordeeling en kwalificatie den persoon van den minister treft, wiens goedwilligheid in alle geval buiten kwestie is. De minister is vrij gelukkig geweest in de schets van zijn gedachten-loop, die hem heeft gebragt tot het stellen der beginselen van zijn ontwerp. Hij was het minder, toen die hem voerde tot de uitwerking van de bepalingen, waarbij het preventief toezigt der regering wordt geregeld. Wij hebben dat *inquisitoriaal* genoemd. En wij meenen daarbij te moeten blijven, ook na de rede van den minister. Dit bestaat geen de minste reden, waarom de regering *alles* zou moeten zien, *alles* zou moeten weten. Wij begrijpen, dat het kan worden gevorderd van sommige staatkundige vereenigingen en vergaderingen. Maar zulke openbaarheid voor de regering te eischen van alle vereeniging en van alle vergadering, dat is, naar het ons voorkomt, niet anders dan *inquisitoriaal* te noemen; te meer, dewijl de waarborgen tot misbruik, door den minister opgenoemd, volstrekt niet gebonden zijn, om de ingezetenen tegen willekeur te beveiligen. Het is waar, de regering is gehouden tot openbaarheid van hare handelingen ten deze; is verantwoordelijk en voor de Kamer en voor het Hoog Gerechtshof, de bevolking heeft de vrijheid van drukpers en van politiek tot hare dienst. Dat is veel en dat is wettig. Het is veel voor de meerderheid; het zij is weinig voor de minderheid. Voor de minderheid, als zij geen stem vindt in de wet zelve, is van al die waarborgen weinig te verwachten, dan dat de willekeur der regering kans heeft op eene soort van parlementaire sanctie. En daarom juist is de wet in onze oogen zoo gebrekkig. Eene wet toch moet niet slechts dienstig zijn voor eene heerschende partij; zij moet de gansche bevolking en ieder individu beschermen tegen de willekeur van wien dan ook.

De minister heeft overigens zeer overtuigend bewezen, tegen den heer Groen en anderen, dat in art. 10 der grondwet niet alleen sprake is van staatkundige vereenigingen en vergaderingen; maar van alle vereeniging en vergadering. De heer Thorbecke, die ook een oogenblik het woord heeft opgenomen, heeft zich in gelijken zin verklaard, en te gelijkertijd geantwoord op hetgeen door

den heer Groen van Prinsterer was aangevoerd als de meening van den heer Thorbecke, gant in zijne bijdrage tot de herziening der grondwet.

Het door den heer Poortman voorgestelde amendement luidt aldus:

De ondergeteekende heeft de eer de volgende amendementen voor te stellen:

De Artt. 1, 2 en 3 worden vervangen door:

„Art. 1. Iedere vereeniging, waarvan het oogmerk, of de middelen, welke zij bezigt, met de openbare orde in strijd zijn, is verboden.”

De Artt. 4—8 worden vervangen door:

„Art. 2. De oprigting van of de deelneming aan verbodene vereenigingen wordt gestraft: 1°. voor de oprigters of bestuurders, met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren en geldboete van vijftig tot driehonderd gulden, te zamen of afzonderlijk; 2°. voor de overige deelgenooten, met gevangenis van veertien dagen tot drie maanden en geldboete van tien tot vijftig gulden, te zamen of afzonderlijk.”

Art. 9 vervalt. Art. 10 wordt Art. 3. Art. 11 wordt Art. 4. Art. 12 wordt Art. 5, aldus gewijzigd:

„Bij het vormt, waarbij eene vereeniging met de openbare orde strijdig wordt verklaard, wordt tevens hare ontbinding uitgesproken.”

Indien die uitspraak eene vereeniging betreft, wier doel tegen de openbare orde strijdig, worden tevens hare bezittingen aan den Staat toegevoerd.

„Van de vereeniging, die door de middelen, welke zij bezigt, de openbare orde geschonden heeft, wordt de vereeniging bevolen overeenkomstig art. 1702 van het Burgerlijk Wetboek.”

Art. 13 wordt Art. 6, in dier voege gewijzigd, dat in plaats van art. 1 wordt gelezen „art. 8”, en in plaats van art. 10, „art. 3.”

Art. 14 wordt vervangen door:

„Art. 7. Geboortlike vereenigingen kunnen geen aanspraak maken op het genot of de uitoefening van regten, alvorens naar doel, hare reglementen, de namen harer oprigters en bestuurders en hare vergaderplaatsen openlijk in de Staats-Courant zijn bekend gemaakt, of aan het Departement van Justitie medegedeeld.”

Artt. 15 en 16 vervallen.

Het 1ste lid van Art. 17 wordt Art. 8, met verandering van het woord: *vereenigings-plaatsen* in: „plaatsen”.

De overige zinsneden vervallen.

Art. 18 wordt Art. 9, met verandering van de woorden: *drie dagen*, in: „24 uren”. Art. 19 wordt Art. 10, met verandering van het woord: *vereenigings-plaatsen* in: „plaatsen.”

Art. 20 wordt Art. 11. Achter Art. 11 volgt een nieuw

„Art. 12. Zoodra door eene vergadering op openbare plaatsen of in de open lucht de openbare orde gestoord wordt, zijn de voorschriften van de artt. 184 en volgende tot en met 187 der wet van 29 Junij 1851 (Staatsblad n. 85) toepasselijk.”

„De waarschuwingen om tot de wettige orde terug te keeren, geschieden door eene drie malen herhaalde aanmaning, gevolgd door de voorhouding der woorden: *openbare orde*, op eenige vlag, standaard, bord of ander geschikt voorwerp uitgedrukt, en, naar gelang van tijd en plaats, op de meest zigtbare wijze opgerigt of vastgehecht.”

De Artt. 21 en volgende tot en met 27 vervallen.

Op Art. 12 volgt een nieuw

„Art. 13. Ieder, die zich op of nabij de plaats, waar de openbare orde gestoord wordt, bevindt, kan tot ondersteuning van het wettig gezag opgevorderd worden en is verplicht daaraan te voldoen.”

Art. 28 wordt Art. 14, met weglating van de beide laatste zinsneden. Art. 29 wordt Art. 15, gewijzigd als volgt:

„Onverminderd de rechtsvervolgingen, ter zake van andere misdrijven, gepleegd in of bij vergaderingen, waarin stoornis der openbare orde heeft plaats gehad, worden gestraft: 1°. (zie het wets-ontwerp) a. (als voren); b. id.; c. id.; d. id.; 2°. id.; a. vervalt; b. wordt a., met weglating van de woorden: *of andere misdrijven*, die daartoe bij deze wet bevoegd zijn verklaard, en verandering van het woord: *vereenigings-plaatsen* in: „plaatsen”. c. wordt b.

3°. (zie het wets-ontwerp) a. blijft, met verandering van de woorden: *onrustige beweging*, in: „stoornis der openbare orde.” b. (zie het wets-ontwerp) c. wordt gewijzigd als volgt:

„zij, die, tot ondersteuning van het wettig gezag opgevorderd, weigeren of nalatig blijven daaraan te voldoen.”

Art. 30 wordt Art. 16.

Algemeene Bepalingen vervallen.

Art. 31 wordt Art. 17. Art. 32 vervalt.

POORTMAN.

Wij hebben in ons nummer van eergisteren gemeld, dat Z. Em. de Kardinaal-Aartsbisschop van Westminster naar Frankrijk overgestoken was en zich, volgens een bericht in een der Fransche bladen, laatstelijk te Caen bevond. Dit schijnt zich te bevestigen. Aangaande de

oorzaak of het doel dezer reis heerscht echter veel onzekerheid. Een dagblad heeft verklaard dat het doel der reis van Z. Em. was om zich te onttrekken aan den eisch van een comité van het Huis der Gemeenten, dat den geleerden Dr. Wiseman persoonlijk wilde raadplegen over het vraagstuk van de doode hand. Dit is echter niet zeer waarschijnlijk, vermits de zaak hiermede niet uit zou zijn. Spoedig zal zich het doel der reis wellicht zeer gunstig verklaren, tenzij, hetgeen God verhoede, eene nieuwe verwikkeling in den benarden toestand der katholieke Kerk in Engeland daaraan de schuld hebbe.

In hetzelfde nummer hebben wij berigt dat de graaf van Arundel en Surrey zijn ontslag heeft ingediend als lid van het Parlement. De edele Lord is het eerste slagtoffer van de onlangs door het Huis der Gemeenten aangenomen *bill* tegen de gewetens vrijheid. De graaf van Arundel en Surrey vertegenwoordigde sinds veertien jaren de kiezers van Arundel, die hem naar het Huis der Gemeenten afvaardigden onder den invloed des hertogs van Norfolk, zijn vader. Men weet echter dat de hertog van Norfolk, die, even als Lord Howard, zijn tweede zoon, eene aanzienlijke betrekking aan het hof bekleedt, ofschoon hij katholijk is tegen de herstelling der katholieke hiërarchie heeft geprotesteerd. Het was den hertog niet genoeg om voor de *bill* tegen de vrije uitoefening der katholieke eeredienst in Engeland zijne stem te geven; hij kan het ook den edelen Lord Arundel niet vergeven dat deze met moed, kracht en volharding den hatelijken maatregel van Lord Russell heeft bestreden.

De wraakzucht in het ministerie, de eischen die de regering doet aan hoog geplaatste personen, en de onkatholieke gevoelens van een de gunst der protestantsche dignitarissen najagenden hoveling als de hertog van Norfolk, geven de verklaring van deze demissie van Lord Arundel, welke door alle Katholijken van het Vereenigd Koninkrijk diep zal worden betreurd. Ook in Nederland zullen de Katholijken, die de langdurige discussie over de *bill* tegen de Katholijken in Engeland met belangstelling gevolgd en daarbij de edele hofhouding des graven van Arundel opgemerkt hebben, voorzeker in dien spijt over het verlies van den begaafden katholieken redenaar in het Parlement deelen, en zich vereenigen met den wensch hunner geloofsgenooten in Engeland, dat hij weldra moge vervangen worden door een hem waardigen vertegenwoordiger, die, even als de graaf van Arundel, aan ware vrijheidszin en vastheid van karakter, innig godsdienstige beginselen paart.

Onze lezers herinneren zich dat generaal v. Radowitz, die in het voorleden jaar als het ware de regterhand des Konings van Pruisen was geweest, dezen winter een reisje naar Engeland heeft gemaakt, zoo het heette voor zijne gezondheid, doch inderdaad omdat de vorstelijke politiek van Keers veranderde. Thans is hij in Pruisen teruggekeerd en heeft een werkje afgegeven, onder den titel *van de laatste gesprekken over den tegenwoordigen tijd*. Daar hij wel eens onjuist beoordeeld is, zoo mogen een paar zinsneden uit die gesprekken hier eene plaats vinden.

Zoo zegt hij h. v.:

„Geenerlei verandering der Deutsche politieke betrekkingen is doelmatic, wanneer de Katholieke zaak in Duitschland daardoor zoude benadeeld worden.”

Elders zegt hij:

„Wanneer het de verdediging geldt der katholieke Kerk tegen onbillijke aanvallen, dan zoude ik omtrent mijne positie geen enkel oogenblik in twijfel staan; elke andere, zoowel politieke als nationale beschouwing zou dan moeten wijken.”

Op eene andere plaats zegt hij:

„O konde ik toch gelooven, dat alles, wat in die schoone, rijk versierde deelen der monarchie (Westphalen en Rijnland) voor den dag gekomen is, zich daardoor liet verklaren, dat men den Pruisischen protestantschen koning trouwhartig toebehoort, en slechts afkeerig is van een Deutschen protestantschen Koning.”

De *Rheinische Volkshalle*, welke deze verdraakt, laat daarop volgen: „Wanneer

die getuigenis wil geven, dan zijn wij het aan ons zelve verplicht te verklaren, dat het katholieke volk dezer provincien, onder de moeilijke omstandigheden der laatste jaren, met geringe uitzondering de trouw jegens zijn Koning boven anderen voorbeeldig gehouden en betoond heeft. Juist daar, waar in de dagen van algemeene opschudding de katholieke rigting het krachtigst op den voorgrond trad, werd de gehoorzaamheid aan de door God gestelde overheid het getrouwst bewaard en het luidst verkondigd, en zij was op vele plaatsen de eenige dam, waarop de golven der revolutie braken. De tijd, die zoo veler harten heeft openbaar gemaakt, heeft ook duidelijk doen blijken, dat de getrouwheid dieper wortelen schiet in een katholiek geweten, dan in nationale sympathien en patriotsche gevoelens."

Omtrent het protest van Frankrijk en Engeland bij de Deutsche Bondsvergadering, moge het onderstaande tot opheldering dienen:

Nadat Oostenrijk zijn verlangen had te kennen geven om met al zijde Staten in den herstelden Duitschen Bond te treden, vernam men in den aanvang van dit jaar dat Frankrijk en Engeland daartegen geprotesteerd hadden. Deze beide Mogendheden hadden op dat tijdstip echter geen vertegenwoordiger bij dien Bond. Thans, nu sedert eenige weken de Pruisische Regering den wensch heeft te kennen gegeven om de provincien Pruisen en Posen, die na de revolutie van 1848 in den Bond waren opgenomen, weder daaruit te doen treden, hebben Frankrijk en Engeland van die aanleiding gebruik gemaakt om zich weder in de Deutsche zaak te mengen, en tot dat einde gezanten bij den Bond benoemd, die nu het vroegere protest tegen Oostenrijks intrede vernieuwen en de uitrede der provincien Pruisen en Posen ondersteunen, onder voorwendsel dat derzelver intrede niet door al de Deutsche Staten was goedgekeurd en buiten toestemming van al de onderteekenaars der Weener-akte geschied was.

Wat het eerste betreft, zoo heeft reeds de *Allg. Ztg.* de onjuistheid dier bewering gestaafd. Wat het laatste betreft, zoo hebben de beide vertegenwoordigers buiten den waard gerekend, want zij hadden stellig gerekend op den stenu van Pruisen. Dit land echter behoefde niet hen nopens de uitrede der twee provincien geene gemeens zaak te maken, nademaal Oostenrijk op die uitrede niets tegen had. Het gevolg van een en ander is nu dat Pruisen zich met Oostenrijk verstaan heeft om aan het *Elysée* en aan het *Foreign Office* te bevestigen: dat de beide kwestien, van de intrede en uitrede, tot de bevoegdheid van den Deutschen Bond behooren, en dat een *vooremsde bemiddeling op geenster voorwaarde zou kunnen of mogen geduld worden.*

Men schrijft ons uit Delft 15 Julij.

"Het was voor ons eene aangename verrassing toen wij op Zondag 13 dezer de H. Hippolytus-Kerk binnen-traden, en zich een nieuw en sierlijk hoofd-altaar in moderne stijl aan onze oogen vertoonde; het geheel leverde een trotsch gezigt op; maar bijzonder werd onze aandacht getrokken door het verhevenste gedeelte, des altaars, waar wij de beelden van God den Vader, gedragen op de wolken en omgeven van Engelen in een hemelsch licht, en die des H. Geestes in de gedaante eener duive geplaatst zagen; van daar viel ons oog op een tabernakel, dat wij om de nieuwigheid van vinding, om het sierlijke en doelmatige beeldwerk, en den lossen bouwtrant niet genoeg bewonderen konden. Geloof en echt godsdienstig gevoel zagen wij in alles doorstralen, en wij kennen bij deze, met bevoegde beoordeelaars, aan Gebr. Goossens, beeldsnijders te 's Bosch, den meesten en welverdienden lof toe, met den wensch dat zij nog vele kerken in deze streken met hun kunstwerk zullen versieren. Ook brengen wij gaarne hulde toe aan de heeren Joseph als architect, en van der Horst, Mr. timmerman alhier.

"Moge onze ijvervolle Herder, door wiens zorgen en opoffering dit sieraad in onze kerk kwam, nog langen tijd met zijne gemeentenaren tot luister van Gods huis werkzaam zijn."

Eene beknopte en leerrijke beschrijving van de aanstaande totale zons-verduistering, op Maandag 23 Julij, is uitgegeven door de Gebr. van Langenhuijsen te 's Hage. Eene daarbij gevoegde afbeelding van de schijngestalten der Zon, op de verschillende plaatsen van Noordelijk Europa en Noord-Amerika, waar de verduistering zichtbaar zijn zal, maakt dit belangwekkend verschijnsel ook voor oningewijden duidelijk. De totale verduistering zal o. a. in Europa zichtbaar zijn te Christiania, Dantzig en Koningsbergen. (Zie Advertentie.)

Z. M. heeft benoemd: tot lid der commissie van administratie over de gevangenen te Amsterdam den heer Mr. J. W. van Romunde; tot ontvanger der directe belastingen en bijdragen te Blokzijl e. a. den heer D. T. Notten; tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitg. regten en acc. te Gids Ekele, den heer H. Bruins.

Z. M. heeft ingewoone artt. 2 en 7 van het reglement van 5 Mei 1838, wegens verrigte kerkelijke dienst, pensioen ver-

leend: 1°. aan G. H. J. Wansing, geboren den 17 Maart 1772 te Vreden (koningrijk Pruisen), pastoor der Katholieke gemeente te Aalten (provincie Gelderland), uit hoofde van hoogen ouderdom en lichaams-gebreken, f 478, wegens 38 jaren, 6 maanden en 24 dagen dienst, en ingaande den 1 Julij 1851, met toestemming om dat pensioen buiten het grondgebied van den Staat te verteren, onder korting van een vierde gedeelte van het pensioenbedrag;

2°. aan J. H. Wensing, geboren den 17 September 1808 te Utrecht, priester en professor van het katholiek seminarie te Warmond, uit hoofde van lichaamsgebreken, f 420, wegens 20 jaren dienst, met toepassing van art. 8 van het reglement, voor zijne 12jarige dienst als professor, en ingaande den 1 October 1851; en

3°. aan A. te Brake, geboren den 8 Augustus 1793 te Groenlo (provincie Gelderland), kapellaan der katholieke gemeente te Bredevoort (Gelderland), uit hoofde van krenking zijner geestesvermogens, ter somma van f 206, wegens 13 jaren en 9 maanden dienst en ingaande den 1 Januarij 1851.

Het Staatsblad N°. 86 bevat het besluit van den 29sten Junij 1851, houdende vaststelling van het Reglement van politie betreffende de Stoomvaart op het Groot Noordhollandsch Kanaal en op het Kanaal door het eiland Voorne.

Bij den Minister van Financien is van een onbekende, onder het postmerk *à Hertogenbosch* van den 11den dezer, in voldoening van aan de schatkist verschuldigde gelden, eene som van twintig gulden in muntbiljetten ontvangen.

Aanstaanden Vrijdag zal door de Provinciale Staten van Utrecht worden overgegaan tot de verkiezing van een lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, in de plaats van den onlangs overleden Heer J. W. H. Bosch.

Het volgende is eene opgave van den in-, uit- en doorvoer van eenige der voornaamste handels-artikelen, gedurende de eerste helft van 1851, ontleend aan de *Staats-Courant*:

Boter, invoer 147.342 q, uitvoer 6.181.276 q, doorvoer 69.563 q; Droogerijen, inv. f 1.409.775, uitv. f 1.362.736, doorv. f 1.123.395, Garen van katoen, ongetwijd en ongeverfd, inv. 4.595.662 q, uitv. 3.020.252 q, doorv. 2.985.058 q; Garen getwijd of geverfd, inv. 575.489 q, uitv. 481.553 q, doorv. 468.962 q; Gedistilleerd, inv. 22.716 vaten, uitv. 64.442 v., doorv. 19.866 v.; Granen: Tarwe, inv. 9293 lasten, uitv. 7497 l., doorv. 2502 l.; Rogge, inv. 13.522 l., uitv. 1707 l., doorv. 1565 l.; Gerst, inv. 6848 l., uitv. 4618 l., doorv. 211 l.; Boekweit, inv. 6348 l., uitv. 31.; Haver, inv. 90 l., uitv. 7060 l.; IJzer, ruw enz., inv. f 1.140.640, uitv. f 377.512, doorv. f 302.539; IJzerwerk, inv. f 972.703, uitv. f 692.192, doorv. f 625.296; Indigo, inv. 413.276 q, uitv. 387.993 q, doorv. 97.021 q; Kaas, inv. 264.362 q, uitv. 8.241.382 q, doorv. 241.715 q; Katoen, ongesponnen, inv. 4.435.206 q, uitv. 3.377.502 q, doorv. 32.737 q; Koffij, inv. 32.233.272 q, uitv. 17.202.784 q, doorv. 2.063.283 q; Manufacturen van zijden, katoen, hennep, vlas, enz., inv. f 11.506.969, uitv. f 6.686.266, doorv. f 3.877.177; Idem van wol, lakens, enz., inv. 304.966 q, uitv. 31.358 q, doorv. 23.393 q; Idem van idem, de 6 el meer dan 1 pd., inv. 151.934 q, uitv. 52.234 q, doorv. 44.467 q; Idem van idem, de 6 el minder dan 1 pd., inv. f 1.853.448, uitv. f 669.911, doorv. f 646.985; Olie van plat en rond zaad, inv. 1068 v., uitv. 42.090 v., doorv. 1044 v.; Rijst, inv. 11.199.027 q, uitv. 4.450.010 q, doorv. 571.641 q; Slagtvee: stieren, ossen, koeijen, inv. 1042 stuks, uitv. 23.397 st., doorv. 9 st.; Schapen, inv. 1723 st., uitv. 44.806 st., doorv. 782 st.; Suiker, ruwe, inv. 65.683.818 q, uitv. 13.380.930 q, doorv. 13.379.056 q, Idem geraff., inv. 116.217 q, uitv. 24.195.052 q, doorv. 114.616 q; Tabak in bladen, inv. 3.898.417 q, uitv. 4.219.549 q, doorv. 1.474.463 q; Tin, inv. 2.441.840 q, uitv. 860.26 q, doorv. 2010 q; Wijn op fust, inv. 69.350 v., uitv. 13.778 v., doorv. 13.729 v.; Zaad (oliezaden), inv. 4715 l., uitv. 2494 l., doorv. 665 lasten.

's HAGE, 16 Julij. De audientie, heden door Z. M. gegeven, was zeer talrijk. Men merkte daarbij vele Commissien op, alsmede vele burgerlijke en militaire autoriteiten.

STATEN-GENERAAL.

TWEDE KAMER

Zitting van Dinsdag 15 Julij.

In deze zitting zijn de algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet, regende het recht van vereeniging en vergadering, voortgezet en tot einde gebragt. De minister van justitie heeft de beginselen blootgelegd, waarop het ontwerp rust en is door de heeren Jongstra en Groen beantwoord, waarna ook de minister van binnenlandsche zaken het woord heeft gevoerd.

Na de opening der beraadslagingen over de bijzondere artikelen, greep een incident plaats. De heer Poortman geeft in overweging de wet door amendementen te verbeteren en aan-nemelijk te maken en stelt een nieuw artikel voor, dat art. 1 der wet zou worden; er ontstond langdurige discussien over een voorstel van den heer Wichers, om het artikel naar de afdeelingen te verzenden. Een nader voorstel van hetzelfde lid, strekkende om de beraadslagingen tot morgen uit te stellen, wordt aangenomen met 42 tegen 19 stemmen.

In deze zitting is ook beslist dat de wets-ontwerpen nopens het belastingstelsel, de ministeriele verantwoordelijkheid, de regterl. organisatie, de afdoening der Russische schuld, enz. niet in dit zittingjaar in beraadslaging zullen komen.

PER TELEGRAAF.

De Kamer heeft na langen discussien met 31 tegen 26 stemmen de amendementen van den heer Poortman naar de afdeelingen verzonden.

De minister van Justitie heeft zich meer bepaald ten gunste van het geheel dier amendementen verklaard, waarin hij geen inbreuk op het stelsel zijner wet zag.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 14 Julij. Heden is in de Wetgevende Vergadering de discussie aangevangen over de herziening der Constitutie. De zitting was zeer onstuimig in weerwil van de ernstige vermaningen van den voorzitter den Heer Dupin, die de Vergadering in eene plegtige voorafpraak aanbeval, de kalute en gematigdheid niet uit het oog te verliezen, die bij de discussie over het onderhavig gewigtig onderwerp moeten worden in acht genomen.

De heer Payer beklom het eerst het spreekgestoelte; hij bestreed elk denkbeeld eener geheele herziening, daar deze het bestaan der Republiek weder in kwestie zou brengen. Hij vermoede de aandacht zijner hoorders met eene langwijlige vergelijking tusschen de Republiek en de Julij-Monarchie; natuurlijk was die paralel geheel in het voordeel der Republiek, zelfs uit het oogpunt der stoffelijke welvaart van Frankrijk. De woorden van dezen spreker wekten weinig belang.

De heer de Falloux nam daarop het woord en sprak eene voortreffelijke redevoering uit, die door allen met veel belangstelling is aangehoord. De legitimistische redenaar wendde zich het eerst tot hen die de herziening der constitutie willen afhankelijk maken van de afschaffing der kieswet van 31 Mei, en poogde te bewijzen dat de kieswet van 31 Mei integendeel niet zou mogen bediscussieerd of in haar geheel gewijzigd worden, dan wanneer de constitutie zal verdwenen zijn. Vervolgens betoogde hij dat de herziening algeheel moest zijn en niet gedeeltelijk, opdat het mogelijk mogt worden het monarchaal beginsel voor het republikeinsch beginsel in de plaats te stellen. Slechts onder deze voorwaarde, zeide de spreker, zal men er in slagen, de orde in Frankrijk te herstellen en aan het land deszelfs invloed op Europa terug te geven.

Na deze redevoering hield de Vergadering een geruimen tijd rust, gedurende welken de redenaar van vele zijden gelukwenschingen ontving.

Na het hervatten der zitting nam de heer de Moray het woord om de herziening te bestrijden. Hij verklaarde zich voornamelijk tegen de intien en tegen hetgeen hij noemde de *herziening der constitutie*.

Vervolgens heeft de echt republikeinsgezinde generaal Cavaignac den heer de Falloux beantwoord. Volgens hem, staat de legitimistische partij in het land op losse schroeven, en is de monarchie onherroepelijk dood sedert 1789. Gedrongen om zich te verklaren over zijne theorie van het "goddelijk regt der republiek" zeide de generaal, dat volgens zijn oordeel een gouvernement over zijn beginsel niet mag laten discussieeren. Dit is dus eene formeele veroordeeling der volkssouvereiniteit, welker oppermagt de generaal van eene andere zijde met zoo veel ijver voorstaat.

— De processen-verbaal der Commissie tot herziening der Constitutie zijn heden in de Vergadering rondgedeeld; zij loopen over elf zittingen en beslaan 99 bladz. in 8vo. Het *Bulletin de Paris* wijst op dat de discussie over de herziening waarschijnlijk niet meer dan vijf dagen zal duren.

— De legitimisten verdringen in het Noorderdepartement de verkiezing van den heer Vaisse (gewezen minister van Binnenlandsche zaken) en wenschen den heer Larogère verkozen te zien.

— De berigten aangaande den wijnbouw zijn zeer voldoende, in weerwil van de regenbuijen van Maart en April. Indien het weder zoo gunstig blijft zal de oogst vroegtijdig kunnen geschieden, en de kwaliteit van den wijn zal er des te beter om wezen.

— De *Assemblée nationale* verzekert dat de Sardinsche regering zulke ongunstige berigten heeft ontvangen betreffende de woelingen der Mazzinianen, dat zij bevel gegeven heeft aan haren consul te Livorno, om de paspoorten te weigeren aan de staatkundige vluchtelingen, die op het grondgebied van de republiek San Marino gevat en naar Livorno vervoerd waren, en die gevraagd hadden zich naar Genua te mogen begeven.

Dit berigt wordt echter van eenige zijden wedersproken.

— Nabij Constantinopel in het dorp Castal (kust van Azie) woedde den 13 Junij eene hevige brand. Meer dan 200 woonhuizen en 132 winkels, benevens eene moskee, eene grieksche kerk en een luthuis des Sultans werden eene prooi der vlammen.

MADRID, 13 Julij. (Per telegraaf). De Kamer der Afgevaardigden heeft het wets-ontwerp tot regeling der staatschuld met 154 tegen 52 stemmen aangenomen.

— De brand, die gisteren alhier bij het vertrek van den post woedde, is zeer hevig geweest; een aantal gebouwen zijn eene prooi der vlammen geworden. De

schade wordt op ongeveer 1 miljoen guldens begroot. De ijver der spuitgasten en pompiers om den voortgang van den brand te stuiten, wordt zeer geroemd.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Julij. De zitting van het Huis des Lords van H. Vrijdag was zeer belangrijk zoodat een uitvoeriger verslag van het alstoen verhandelde, dan wat eergisteren is medegedeeld, niet overtollig kan geacht worden.

Lord Reesdale diende namelijk eene petitie in van geestelijken en leken uit het Aartsbisdom Canterbury, die de wederinvoering van synodale vergaderingen, als het beste middel tot vereffening der verdeeltheden in de Anglikaansche kerk, verlangden. De aartsbisschop van Canterbury beweerde dat dit middel het kwaad nog verergeren zou. Daarentegen verklaarden de bisschop van Dublin en die van Oxford, dat het aloude vertegenwoordigend stelsel der Anglikaansche kerk, hetwelk tot haar groot nadeel in onbruik geraakt was, hersteld moest worden; de bisschop van Londen voegde zich bij hen, en deed vooral uitkomen dat hetgeen de petitie verlangde, geen nieuwigheid was maar een regt, hetwelk de kerk vroeger altijd had gehad. De minister Lansdowne betoogde dat hetgeen men onder den naam van herstelling der synoden vroeg, tot niets minder dan eene geheele verandering van de inrigting der Anglikaansche kerk strekte; en dat men op de synoden werkzaamheden en regten wilde overbrengen, die ten allen tijde aan de kroon, aan het opperste gezag in de kerk, hadden behoord. Hij vermaande het Huis de hand niet te leenen tot zoodanige veranderingen, die voor de Anglikaansche godsdienst de ergste gevaren zouden medebrengen. De vergadering nam over de zaak zelve geen besluit, maar gelastte de petitie te doen drukken en ter inzage te doen voorleggen.

— Uit Gloucester wordt gemeld, dat de heer W. H. Barrett, een groot koopman in granen, eigenaar van eenige schepen en sherif der stad, plotseling van daar is verdwenen, ten gevolge van het bekend worden dat hij verscheidene valsche wissels tot een hoog bedrag had uitgegeven.

— Het is tusschen de troepen van St. Domingo en Haïti tot een treffen gekomen; laatstgenoemden verloren 40 man.

— Uit Venezuela wordt berigt dat er een gelukkig mislukte moordaanslag op het leven des presidents gedaan was.

— Tusschen Nieuw-Grenada en Ecuador was eene bloedige strijd.

— De laatste berichten uit Buenos Ayres en Montevideo bevestigen volkomen de tijding der nederlaag van Urquiza gouverneur van Entre Rios en den kolonel Lanas, een der gezagvoerders van Oribe, wiens troepen zich hebben gevoegd bij die van de generaal Garzons. Deze berichten melden tevens de aankomst eener Brazilische vloot ter reede van Montevideo, doch vermits geene oorlogsverklaring hare aankomst was voorafgegaan, weet men nog niet welk oomerk of welk plan van veldtocht door de keizerlijken zal worden gevolgd. Sommigen zeggen, dat het eskader zich zal bepalen tot het blokkeren van Buceo; volgens anderen zal de haven van Buenos Ayres worden geblokkeerd, terwijl het leger, door Urquiza ondersteund, van de landzijde zal opereren.

— Berigten uit China melden dat de zeerooverijen steeds voortduren en dat de oproerige beweging nog niet is gedempt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 16 Julij. Men schrijft uit Luxemburg, dat onlangs te Arlon eene commissie is bijeengekomen om het ontwerp van een kanaal tot verbinding van de Seine met den Rijn te onderzoeken. De Luxemburgsche spoorweg (in het Belgisch gedeelte) zal door eene Engelsche maatschappij worden tot stand gebracht.

— Men schrijft uit Frankfurt a/M. dat 12 Julij eene der voornaamste wetten, die de kabinetten van Duitschland bezig houden, is die op de drukpers. Daar dezelfde een maatregel van hooge politie is, waarvoor art. 6 der Bondsakte en de artt. 13 en 64 der Weener Sluit-akte eenparigheid van stemmen vorderen, zoo zal het zeer moeijelijk zijn die in den Bond te doen aannemen. Het is bekend dat noch Thüringen, noch Wurtemberg, noch Hannover, noch de Vrije Steden geneigd zouden zijn tot de aanneming der grondslagen eener perswet, zoodanig als die door Pruisen is voorgesteld, welke in strengheid alles te boven gaat, wat men in de laatste twee jaren van dien aard gezien heeft.

— De *Pruissische Ztg.*, een half officieel orgaan, verzekert dat de invloed, dien men aan de *Neue Preussische Ztg.* op de jongste gebeurtenissen toeschrijft, slechts eene fabel is.

— In Frankfurt bestaat het plan, om tegen den aanstaanden herfst een quasi Europeesch Congres te houden, waarin de kwestie van het regt van uitvinding zal behandeld worden, ten einde den eigendom van hetzelfde in alle Staten, die tot de overeenkomst toetreden, te

verzekeren. Engeland, Frankrijk, België, Oostenrijk en Pruisen moeten reeds overeengekomen zijn, om zich op dat Congres te laten vertegenwoordigen.

— Op Zondag 13 Julij heeft Z. M. de Koning van Pruisen de plegtigheid bijgewoond van de eerste steenlegging der St. Michaels-Kerk, welke voor de katholieke gemeente in de nieuw aangelegde stadswijk op het Kopnickerveld te Berlijn wordt opgericht.

— De Pruisische oorlogsmarine bestaat tegenwoordig uit 47 vaartuigen met 114 kanonnen en 3659 manschappen. Zij staat onder bevel van Prins Adalbert van Pruisen en onder hem de commodore Schröder, een voormalig Hollandsch officier der marine. Het plan is, om de marine te brengen tot 94 vaartuigen (waaronder 12 fregatten van 60 st.) met 1028 kanonnen, eene bemanning van 10,900 man en een jaarlijksch budget, in vredetijd, van omstreeks 3½ miljoen gulden.

— Men verneemt van goederhand, dat thans tot de aansluiting van Hessen-Kassel en Hessen-Darmstadt aan de Deutsche postvereniging stellig is besloten.

— De heer v. Radowitz zal eenige zomermaanden op een lustverblijf des hertogs van Koburg-Gotha doorbrengen.

— De redacteur der *Kasseler Ztg.* is veroordeeld tot eene boete van 5 thaler, wegens een in Maart II. in genoemd blad geplaatst, voor den advocaat Oetker, beledigend artikel.

— Volgens de *Nass. Alg. Ztg.* is de dichteres Louise v. Plönnies, te Darmstadt met haren schoonzoon Wolff en verdere familie tot de Katholieke Kerk overgegaan. Een ander blad schijnt dit echter nog te betwijfelen.

— Te Freiburg is den 7 Julij de eerste steen gelegd van het Moederhuis der barmhartige Zusters.

— Koning Lodewijk van Beieren heeft tot het monument voor Görres in den Keulschen Dom eene bijdrage gezonden van f 200. De eerste bijdrage was gezonden door een Protestant, die hem eens bij het graf van een zijner bloedverwanten eene treffende aanspraak had hooren houden.

— Een berigt uit Bern 8 Julij aan de *Augsburger Zeitung* luidt aldus:

„Lord Palmerston heeft aan den Zwitserschen bondsraad doen mededeelen, dat Engeland groot belang stelt in den aanleg van eenen spoorweg door Zwitserland, ter verbinding van het zuiden met het noorden, en dat, zoo Engeland al niet in het geval was van regtstreeks daartoe mede te werken, de regering toch, ingeval zulks verlangd werd, volgaarne haren invloed zou bezigen, om te bewerken, dat voor die onderneming ook uit Engeland financiële hulpmiddelen werden bijgedragen.

WEENEN, 12 Julij. Men schrijft uit Verona, dat in het paleis Canossa voorbereidselen worden gemaakt, om Z. K. M. aldaar te ontvangen.

— Men verneemt dat eene Commissie uit Venetie den veldmaarschalk Radetzky heeft uitgenoodigd om het openingsfeest der vrijhaven bij te wonen.

— Tusschen Oostenrijk en Piemont worden de onderhandelingen over een handelstractaat steeds voortgezet. Oostenrijk vraagt dezelfde voordeelen die Sardinië aan Engeland, Frankrijk en België heeft toegestaan.

— De ministeriele *Oesterreichische Correspondenz* laat zich omtrent de voorloopige verordening op de drukpers aldus uit:

„Eene zoo volledige vrijheid van drukpers, als bijv. in Engeland bestaat, is onzes oordeels alleen dan mogelijk, wanneer in een land eene vaste en geregelde orde van zaken aanwezig is. Overal daarentegen waar zich — al is het dan ook slechts van den kant van kleine fractien der bevolking — twijfelingen en wenschen tegen de bestaande orde van zaken en de integriteit van den Staat gerigt, willen doen gelden, mag men niet toegeven, dat zij op de vleugelen eener nooit rustende dagbladpers naar alle oorden des rijk verspreid worden. De toekomst en de magt van Oostenrijk hangen geheel daarvan af, dat het begrip der eenheid, der onafscheidelijke zamenvoeging van alle bestanddeelen der monarchie levendig worde en vaste wettelijke schiet in de overtuiging van al zijne bewoners. Welk vriend des vaderlands kan eene vrijheid wenschen, waarvan hoofdzakelijk de vijanden des vaderlands het meest partij zouden trekken.... Wij hopen dat het denkbeeld der eenheid van den Oostenrijkschen Staat de zege zal behalen over de onuitvoerbare utopien, die men daartegenover stelt. Onder het schild der instellingen, welke thans de geheele monarchie omvatten, zal het besef der noodzakelijkheid van die eenheid allengs algemeen worden, en dan zal het tijperk van overgang voorbij zijn.

Te oordeelen naar den toon, waarop de *Lloyd* over de nieuwe verordening spreekt, zal deze bij de drukpers weinig afkeuring ondervinden. „De staat van beleg, zegt dat blad, waaronder Weenen en Praag nog gebukt gaan, wordt alleen tot beteugeling der drukpers gehandhaafd, waartoe naar het oordeel der regering de drukperswet van 13 Maart 1849 geen voldoende middelen aanbod. Om de uitspattingen van eenige dagbladen tegen te gaan, moesten dus gelijktijdig meer

dan een half miljoen menschen in de twee grootste steden des rijk al de onaangenaamheden van een exceptieel toestand mede verduren. De thans uitgevaardigde voorloopige verordening zal het der regering mogelijk maken den staat van beleg in Weenen en Praag op te heffen. Zij is de voorbode van dien zoo algemeen gewenschten maatregel, en zal daarom door de publieke opinie juist niet ongunstig worden opgehooren. In het algemeen wordt de toestand der Oostenrijksche drukpers door die verordening eer beter dan slechter, vermits nu in allen geval wettelijke bepalingen in de plaats treden van de willekeur eens militairen bevelhebbers. In de onderstelling dat de verordening slechts tijdelijk zal in werking blijven, voelen wij, tot dat de nieuwe strafwet zal afgekondigd zijn, ons niet geroepen om ons over haar te beklagen; en wanneer, hetgeen niet te betwijfelen valt, de opheffing van den staat van beleg in Weenen en Praag een van hare gevolgen is, dan zullen wij ons te eer met haar kunnen verzoenen.

ITALIE.

Het Toskaansche regeringsblad, van den 5den dezer bevat het op den 25sten April jl. tusschen Toskane en den Heiligen Stoel gesloten konkordaat. De voornaamste bepalingen van dit staatsstuk zijn de volgende:

Aan de geestelijke overheid zal bij de uitoefening van hare heilige dienst geenerlei hinderpaal in den weg gelegd worden. De wereldlijke overheid moet door alle te harer beschikking staande middelen de zedelijkheid en de godsdienst beschermen, door alles te beletten wat dezelve kan kwetsen; zij zal ook aan de Kerk den noodigen steun verleenen voor de uitoefening der bisschoppelijke magt.

De bisschoppen genieten eene onbepaalde vrijheid met opzigt tot de oefening van hun gezag.

De geestelijke regtbanken behouden bij uitsluiting de preventive censuur van alle boekwerken en geschriften, waarin godsdienstige onderwerpen ex professo behandeld worden. De bisschoppen blijven in het bezit van hunne bevoegdheid om de geloovigen in het lezen van alle met de godsdienst en de zedelijkheid strijdige werken tegen te gaan.

De bisschoppen en geloovigen mogen vrijelijk met den Heiligen Stoel gemeenschap houden.

De Heilige Stoel vergunt, dat burgerlijke regtszaken, waarin de personen en goederen van geestelijken betrokken zijn, alsmede die, welke regtstreeks de bezittingen der Kerk betreffen, voor den wereldlijken rechter gebragt worden.

De zaken, die het geloof, de sacramenten, de heilige dienstverrigtingen, enz., betreffen, behooren uitsluitend tot de bevoegdheid der geestelijke regtbanken, overeenkomstig de kanonieke voorschriften.

De Heilige Stoel heeft er niet tegen dat geestelijken wegens misdaden, die tot de godsdienst in geen verband staan, voor de wereldlijke regtbanken te regt gesteld worden. Deze zullen de bij het strafwetboek bepaalde straffen toepassen, welke de geestelijken ondergaan zullen in afzonderlijke gevangenissen.

Wanneer geestelijken in hechtenis worden genomen, moeten zij in een afzonderlijk lokaal gebragt, en van hunne inhechtenisneming onverwijld aan de kerkelijke overheid kennis gegeven worden.

De kerkelijke goederen zullen door de bisschoppen en de pastoors der gemeenten geheel vrij beheerd worden.

BELGIË.

BRUSSEL, 15 Julij. Gisteren beraadslaagde de Kamer van Vertegenwoordigers over de begrooiting van binnenl. zaken.

— Men spreekt van een bezock, hetwelk Koningin Victoria na de sluiting van het parlement aan den Koning der Belgen zou brengen.

— De behandeling in cassatie der zaak van den graven de Beaume is reeds voortgezet om morgen te worden vervolgd.

STADSNIUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 Julij.

BEVALLEN (14 Julij): J. Romentj, geb. ter Haar, 2. G. Nederhorst, geb. van Waarwijk, 2.

OVERLEDEN (8 Julij): Vrouw S. A. C. Baeker, wed. F. E. Rente Linsen, 44 j. — (12 Julij): F. W. Eegeling.

BIJENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 15 Julij. Belg. loen. 2½ pc. 51½; 5 pc. 99; 1840, 5 pc. 100½; Spanje Ard. 5 pc. 16; Binnenl. 3 pc. 37½; Coupons —; Rom. Leening 78½.

PARIJS, 14 Julij. Fransche 3 pc. 56,25; id. 4 pc. 72,50; 5 pc. 94,30; 5 pc. N. —; —; Schatk. —; —; Bank-Actien 2190,—; Belg. 1840, 5 pc. —; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. —; Spanje, Buitenl. 3 pc. 59; Binnenl. 3 pc. 36½; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1841 —; 1849 —; Haïti —; Portugal —; Rom. Leening —.

MADRID, 10 Julij. Spanje 3 pc. 57½; 4 pc. —; 5 pc. —; Uitg. Schuld 7½; Coupons 8½.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHEYS, Drukker en Boekverkoopster.